

Sygn. akt I PK 344/16

POSTANOWIENIE

Dnia 13 września 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Rączka

w sprawie z powództwa B.S.
przeciwko P. Spółce z o.o. w K.
o wynagrodzenie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 13 września 2017 r.,
skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w K.
z dnia 23 czerwca 2016 r., sygn. akt V Pa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 1350 (jeden tysiąc trzysta pięćdziesiąt) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 23 czerwca 2016 r., sygn. akt V Pa (...) Sąd Okręgowy w K. w sprawie z powództwa B.S. przeciwko P. Sp. z o.o. w K. o wynagrodzenie za pracę oddalił apelację powoda od wyroku Sądu Rejonowego w K. z 22 stycznia 2016 r., sygn. akt IV P (...), w którym Sąd Rejonowy oddalił powództwo i obciążył powoda kosztami postępowania.

B.S. był zatrudniony w P. S.A. w K.. W dniu 28 maja 2013 r. ta spółka będąca wówczas w likwidacji została sprzedana P. Sp. z o.o. w K.. W związku z tym powód w dniu 29 maja 2013 r. otrzymał od ówczesnego likwidatora spółki M.W.

pismo zawierające wypowiedzenie umowy o pracę z zastosowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia, skróconego do jednego miesiąca na podstawie artykułu 36 § 1 k.p. z powodu zakończenia działalności gospodarczej spółki wynikającej z harmonogramu zakończenia likwidacji oraz wykreślenia spółki z Krajowego Rejestru Sądowego. Następnie jednak doszło do zmiany na stanowisku likwidatora spółki, zaś nowy likwidator pismem z 26 czerwca 2013 r. cofnął oświadczenie z dnia 29 maja 2013 r. o wypowiedzeniu umowy o pracę.

Pozwana P. Sp. z o.o. w K. kwestionowała przejście powoda do niej jako do nowego pracodawcy, w związku z nabyciem spółki będącej poprzednio jego pracodawcą i w związku z tym powód wraz z innymi pracownikami, to jest A.F. i G.Z. wystąpił do Sądu Rejonowego w K. Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, domagając się ustalenia istnienia między nim i tą spółką pozwaną w niniejszej sprawie stosunku pracy. Sąd Rejonowy w K. wyrokiem z 24 września 2014 r. w sprawie IV P (...) uwzględniając powództwo powoda ustalił, że łączy go z pozwaną spółką stosunek pracy na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony. Wyrok ten uprawomocnił się z dniem 6 listopada 2014 r. i pozwana spółka z dniem 14 listopada 2014 r. dopuściła powoda do pracy, a następnie z uwagi na sytuację spółki i brak pracy dla powoda wypowiedziała mu umowę o pracę z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia, który upłynął z dniem 28 lutego 2015 r. wskazując, że wypowiedzenie umowy o pracę następuje z przyczyn ekonomicznych, które są wynikiem likwidacji stanowiska pracy. Jako podstawę prawną tego wypowiedzenia wskazano artykuł 10 ustawy z 13 marca 2013 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników.

Powód nie kwestionował prawidłowości, ani zasadności tego wypowiedzenia umowy o pracę i stosunek pracy łączący go z pozwaną ustał z dniem 28 lutego 2015 r. B.S. w dniu 8 czerwca 2015 r. wystąpił z pozwem w niniejszej sprawie.

W związku z ustaleniem istnienia stosunku pracy pozwana spółka wypłaciła powodowi kwotę 8305 złotych i 55 groszy tytułem ekwiwalentu za niewykorzystany urlop wypoczynkowy. Jeszcze w okresie zatrudnienia w P. S.A. w K. powód od 24 czerwca 2013 r. stał się niezdolny do pracy z powodu choroby i przebywał na długotrwałym zwolnieniu lekarskim do dnia 19 października 2013 r., nabywając

prawo do zasiłku chorobowego. W dniu 22 października 2013 r. powód złożył do pozwanej spółki pismo, w którym oświadczył, że w związku z zakończeniem zwolnienia lekarskiego zgłasza gotowość do pracy, załączając zaświadczenie od lekarza prowadzącego. Pozwana spółka kwestionując, aby powód miał status jej pracownika nie dopuściła go do pracy. W tym czasie toczyło się między stronami postępowanie w sprawie IV P (...) tutejszego Sądu.

Powód nie podejmował czynności uzewnętrzniającej jego zamiar wykonywania pracy i gotowości do pracy na rzecz pozwanej spółki, a także nie pozostawał w jej dyspozycji jako pracodawcy. Powód ponownie zadeklarował gotowość do pracy w pozwanej spółce w związku z uprawomocnieniem się wyroku w sprawie IV P (...) tutejszego Sądu. Wówczas pozwana dopuściła go formalnie do pracy, ale z uwagi na likwidację jego stanowiska pracy wypowiedziała mu umowę o pracę i z dniem 28 lutego 2015 r. doszło do rozwiązania stosunku pracy powoda. W dacie dokonania tego wypowiedzenia umowy o pracę, to jest 14 listopada 2014 r. pozwana spółka zatrudniała łącznie razem z powodem 14 pracowników, a więc mniej niż 20 osób.

Sąd drugiej instancji uznał, że wszystkie okoliczności faktyczne istotne dla rozstrzygnięcia Sąd Rejonowy ustalił prawidłowo, w oparciu o rzetelną analizę zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego. Dokonana przez Sąd pierwszej instancji ocena dowodów mieściła się, w ocenie Sądu odwoławczego w granicach określonych dyspozycją art. 233 k.p.c. Powołane przez Sąd Rejonowy przepisy prawa stanowiące podstawę prawną zaskarżonego wyroku zastosowane zostały prawidłowo. Stan faktyczny sprawy ustalony przez Sąd Rejonowy w zakresie okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia w świetle poprawnie ocenionego zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego tj. dowodów z dokumentów oraz zeznań świadków - odpowiadał rzeczywistości, natomiast zaskarżony wyrok, w tym stanie rzeczy, odpowiadał prawu.

W ocenie Sądu Okręgowego powód nie wykazał, że w spornym okresie pozostawał w gotowości do podjęcia pracy. Sąd drugiej instancji zaznaczył, że przy ocenie zachowania należytej miary staranności pracowniczej wymaganej i koniecznej do nabycia wynagrodzenia z tytułu gotowości do pracy (art. 81 § 1 k.p.) za sporny dłuższy okres zatrudnienia, pracownik powinien aktywnie manifestować

pozostawanie w stanie permanentnej (stałej) gotowości do natychmiastowego podjęcia i świadczenia pracy w uzgodnionym miejscu, czasie i rozmiarze pracy, co wymaga co najmniej systematycznego lub periodycznego powiadamiania pracodawcy o miejscu przebywania i sposobach wezwania pracownika do świadczenia pracy, w formach dostatecznie informujących pracodawcę o stanie gotowości do pracy (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 14 października 2013 r., II PK 16/13, LEX nr 1409527).

Jak zauważył Sąd odwoławczy, powód dochodził wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy w okresie od 20 października 2013 r. do 13 listopada 2014 r.

W tym kontekście w zaskarżonym wyroku podniesiono, że z materiału dowodowego sprawy, w tym w szczególności zeznań świadków A.F. i G.Z., powód skutecznie zgłosił swoją gotowość do pracy jedynie w piśmie z dnia 22 października 2013 r., wobec faktu zakończenia zwolnienia lekarskiego. Również z akt związkowych IVP (...) nie wynika w żaden sposób, aby powód w okresie trwania procesu o ustalenie istnienia stosunku pracy zgłaszał w jakikolwiek sposób gotowość do podjęcia pracy. Sąd Okręgowy podzielił jednocześnie pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w wyroku z 14 grudnia 2009 r. w sprawie I PK 115/09, że jednorazowe zgłoszenie pracodawcy przez pracownika gotowości do pracy na początku długiego okresu niewykonywania pracy nie jest wystarczające do uznania istnienia gotowości do pracy przez cały ten okres.

Natomiast, zdaniem Sądu drugiej instancji, wytoczenie powództwa o ustalenie istnienia stosunku pracy i prowadzone w toku tego procesu, jak wskazuje w apelacji powód wymiany zdań na rozprawach pomiędzy stronami w tym przedmiocie, w ocenie Sądu Okręgowego samo w sobie tej okoliczności nie przesądzało. Sąd Okręgowy ocenił, że fakt prowadzenia procesu i podtrzymywania żądania ustalenia istnienia stosunku pracy nie jest bowiem wystarczający w świetle wymagań art. 81 § 1 k.p. do uznania gotowości do pracy. Fakt ten dowodzi jedynie zamiaru podjęcia pracy po uzyskaniu pozytywnego orzeczenia sądu, nie jest jednak równoznaczny z istnieniem gotowości w okresie objętym sporem. Istotnie zgłoszenie takie może nastąpić w toku takiego postępowania przez czynności procesowe pracownika, z których wynika wola niezwłocznego podjęcia pracy,

niemniej jednak, na gruncie rozpoznawanego przypadku, Sąd odwoławczy uznał, że czynność ta nie miała miejsca, bowiem z akt sprawy IV P (...) nie wynikało, aby powód w toku trwania procesu o ustalenie istnienia stosunku pracy w jakikolwiek sposób manifestował gotowość do podjęcia pracy.

Powyższy wyrok Sądu Okręgowego zaskarżył w całości skargą kasacyjną powód. Skargę oparto na zarzucie naruszenia przepisów prawa materialnego oraz przepisów postępowania.

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oparto na przyczynie przyjęcia skargi do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Wskazano, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, które sprowadzają się do odpowiedzi na pytanie, czy w rozumieniu art. 81 k.p. wielokrotnie powtarzane oświadczenia pracodawcy o braku woli zatrudnienia pracownika i zakazaniu mu wejścia na teren zakładu pracy mają wpływ na sposób deklarowania gotowości do podjęcia pracy oraz czy w sytuacji gdy wszystkie czynności, dokonane przez powoda wobec pracodawcy mające związek z wytoczeniem powództwa o ustalenie istnienia stosunku pracy, mogą być uznane za niewystarczające zgłoszenie gotowości do pracy w rozumieniu art. 81 k.p.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pozwana spółka wniosła o:

I. wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na brak spełnienia ustawowych przesłanek określonych przepisem art. 398⁹ § 1 k.p.c.;

zaś z ostrożności procesowej o:

II. oddalenie skargi kasacyjnej w całości;

III. o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej spółki kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna powoda nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie (1) występuje istotne

zagadnienie prawne, (2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, (3) zachodzi nieważność postępowania lub (4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony w ten sposób, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.). Nie można jednak uznać, że skarżący wykazał istnienie przesłanki przyjęcia skargi do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. W świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego dotyczącego przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne polega na sformułowaniu samego zagadnienia wraz ze wskazaniem konkretnego przepisu prawa, na tle którego to zagadnienie występuje oraz wskazaniu argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, w tym także na sformułowaniu własnego stanowiska przez skarżącego. Wywód ten powinien być zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, LEX nr 1102817). Analogicznie należy traktować wymogi konstrukcyjne samego zagadnienia prawnego, formułowanego w ramach przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. oraz jego związek ze sprawą i skargą kasacyjną, która miałaby zostać rozpoznana przez Sąd Najwyższy. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (zob.

postanowienie Sądu Najwyższego z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571), a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02, LEX nr 77033 i z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179) i pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą, co oznacza, że sformułowane zagadnienie prawne musi mieć wpływ na rozstrzygnięcie danej sprawy (postanowienia Sądu Najwyższego z 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, LEX nr 864002; z 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, LEX nr 560504), a w końcu, dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (poważne) wątpliwości.

W niniejszej sprawie, w pierwszej kolejności, należy zauważyć, że skarżący nie skonstruował skargi kasacyjnej w sposób prawidłowy, bowiem nie zawarł on w jej treści uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, w którym wykazałby dlaczego sformułowane przez niego zagadnienie prawne ma charakter istotny, dlaczego uzasadnia przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i spełnia pozostałe przesłanki wymienione powyżej. W istocie skarżący ograniczył się do sformułowania zarzutów kasacyjnych, zagadnienia prawnego oraz zaprezentowania uzasadnienia zarzutów kasacyjnych. Utrwalone w orzecznictwie Sądu Najwyższego jest stanowisko, zgodnie z którym wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione, a dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. nie wystarczy odwołanie się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, bo choć dla obu tych przesłanek argumenty mogą być podobne, to Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw pozostałych elementów

konstrukcyjnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać. Skarga kasacyjna jest wszak szczególnym środkiem zaskarżenia, realizującym przede wszystkim interes publiczny, polegający na usuwaniu rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych oraz na wspomaganiu rozwoju prawa, zatem uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powinno koncentrować się na wykazaniu, iż takie okoliczności w sprawie zachodzą (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 r., II UK 246/07, LEX nr 449007; z dnia 10 marca 2008 r., III UK 4/8, LEX nr 459291; z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK38/08, LEX nr 404134 i z dnia 19 czerwca 2008 r., II UZ 18/08, LEX nr 406392; z dnia 20 października 2016 r., I PK 59/16, LEX nr 2160130). Wobec powyższego należy uznać, że skarga kasacyjna została sporządzona wadliwie i nie spełnia wymogu określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c., co tym samym uniemożliwia jej przyjęcie do rozpoznania.

Niezależnie jednak od okoliczności wskazanych powyżej należy również zauważyć, że sformułowane przez skarżącego zagadnienie prawne ma jedynie charakter pozorny i nie może zostać uznane za istotne zagadnienie prawne, uzasadniające przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Przede wszystkim skarżący nie opiera się na stanie faktycznym ustalonym przez sądy w sprawie, uzupełniając go o okoliczności, których nie był w stanie wykazać w toku postępowania przed sądami obu instancji. Należy zatem przypomnieć, że Sąd Najwyższy nie jest sądem trzeciej instancji i opiera się na stanie faktycznym ustalonym na wcześniejszych etapach postępowania, nie jest zatem dopuszczalne modyfikowanie ustaleń faktycznych poczynionych w sprawie i opieranie skargi kasacyjnej na okolicznościach, które nie zostały wykazane.

Ponadto skarga kasacyjna i sformułowane w niej zagadnienie prawne nie mają charakteru uniwersalnego, nie zawierają zagadnienia, które może okazać się przydatne w innych sprawach tego rodzaju. Na wcześniejszych etapach postępowania były licznie przytaczane orzeczenia Sądu Najwyższego dotyczące wykładni art. 81 k.p., kwestia ta ma zatem utrwaloną linię orzecniczą, zaś skarżący nie wykazał konieczności jej modyfikacji lub uzupełnienia. W istocie skarga kasacyjna miała na celu jedynie usankcjonowanie twierdzeń strony powodowej dotyczącej stanu faktycznego sprawy i uzyskanie korzystnego dla niej rozstrzygnięcia.

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie zawarte w pkt 2 ma swoją podstawę w art. 98 § 1 k.p.c. w związku z § 9 ust. 1 pkt 2 w zw. § 2 pkt 5 oraz § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r., poz. 1804 ze zm.).